

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 1.3.2022
C(2022) 1161 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

KOMISSION TIEDONANTO

**Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamista
tutkimus- ja kehityssopimusten tiettyihin ryhmiin koskevan komission asetuseronnoksen
sisällön hyväksyminen**

LIITE

KOMISSION ASETUS (EU) .../...,

annettu XXX,

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tutkimus- ja kehityssopimusten tiettyihin ryhmiin

LUONNOS

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'perussopimus',

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 20 päivänä joulukuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2821/71¹,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksen (ETY) N:o 2821/71 mukaisesti komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohtaa [*] tiettyihin 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sellaisten sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, joiden tarkoituksena on i) tuotteiden, teknologioiden tai menetelmien tutkimus tai kehittäminen niiden teolliseen soveltamiseen asti ja ii) tällaisen toiminnan tulosten hyödyntäminen, mukaan lukien teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat määräykset.
- (2) Perussopimuksen 179 artiklan 2 kohdassa kehoitetaan unionia edistämään yrityksiä, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina, niiden korkealaatuiseen tutkimukseen ja teknologiseen kehittämiseen liittyvissä toimissa ja tukemaan niiden pyrkimyksiä keskinäiseen yhteistyöhön.
- (3) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tutkimus- ja kehityssopimusten tiettyihin ryhmiin 14 päivänä joulukuuta 2010 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1217/2010² määritellään sellaisten tutkimus- ja kehityssopimusten ryhmät, joiden komissio katsoi yleensä täyttävän perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset. Koska mainitun asetuksen soveltamisesta saatu kokemus on kaiken kaikkiaan myönteistä ja asetuksen voimassaolo päättyy 31 päivänä joulukuuta 2022, ja kun otetaan huomioon

¹ EYVL L 285, 29.12.1971, s. 46.

(*) EY:n perustamissopimuksen 81 artiklasta (aiemmin ETY:n perustamissopimuksen 85 artikla) tuli 1 päivästä joulukuuta 2009 perussopimuksen 101 artikla. Artiklat ovat asiasisällöltään identtiset. Tässä asetuksessa tarkoitetaan tarvittaessa viittauksella ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklaan tai EY:n perustamissopimuksen 81 artiklaan viittausta perussopimuksen 101 artiklaan.

² EUVL L 335, 18.12.2010, s. 36.

asetuksen uudelleentarkastelun tulokset, on aiheellista antaa uusi ryhmäpoikkeusasetus.

- (4) Tämän asetuksen tarkoituksena on helpottaa tutkimus- ja kehitystyötä suojellen samanaikaisesti tehokkaasti kilpailua. Tämän asetuksen olisi myös täytettävä vaatimus riittävän oikeusvarmuuden tarjoamisesta yrityksille. Näihin tavoitteisiin pyrittäessä olisi otettava huomioon tarve yksinkertaistaa mahdollisimman paljon hallinnollista valvontaa ja oikeudellisia puitteita.
- (5) Markkinavoiman jäädessä tietyn rajan alle perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisen kannalta voidaan yleensä olettaa, että tutkimus- ja kehityssopimusten myönteiset vaikutukset ylittävät kilpailuun kohdistuvat kielteiset vaikutukset.
- (6) Perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi asetuksia antamalla ei ole tarpeen määritellä sopimuksia, jotka voivat kuulua perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Arvioitaessa yksittäisiä sopimuksia perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan perusteella on otettava huomioon useita tekijöitä, erityisesti merkityksellisten markkinoiden rakenne.
- (7) Yhteistä tutkimustyötä tai tutkimuksen tulosten yhteistä kehittämistä koskevat sopimukset, jotka johtavat teollisen soveltamisen asteelle mutta eivät sisällä sitä, eivät yleensä kuulu perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Tietyissä tapauksissa tällaiset sopimukset kuitenkin saattavat kuulua perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, esimerkiksi kun osapuolet sopivat, etteivät ne harjoita muuta tutkimus- ja kehitystyötä samalla alalla, mikä merkitsee luopumista mahdollisuudesta saada kilpailuetua suhteessa muihin sopimuspuoliin. Sen vuoksi tällaiset sopimukset olisi sisällytettävä tämän asetuksen soveltamisalaan.
- (8) Tässä asetuksessa vahvistetusta poikkeuksesta johtuva etu olisi rajoitettava sopimuksiin, joiden voidaan riittävällä varmuudella olettaa täyttävän perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan edellytykset.
- (9) Kuluttajien voidaan odottaa hyötyvän tutkimus- ja kehitystoiminnan laajenemisesta ja tehostumisesta siten, että i) markkinoille tulee uusia tai parannettuja tuotteita, teknologioita tai prosesseja, ii) näiden tuotteiden, teknologioiden tai prosessien markkinoille tuominen nopeutuu tai iii) uusien tai parannettujen teknologioiden tai prosessien johdosta hinnat alenevat.
- (10) On todennäköisempää, että yhteistyö yhteisessä tai maksetussa tutkimus- ja kehitystyössä sekä tulosten hyödyntämisessä edistää teknistä ja taloudellista kehitystä, jos osapuolet tuovat yhteistyöhön toisiaan täydentäviä taitoja, omaisuuseriä tai toimintoja.
- (11) Tulosten yhteinen hyödyntäminen voi tapahtua eri muodoissa ja liittyä esimerkiksi tuotantoon, tuotteiden jakeluun tai teknologian soveltamiseen, teollis- ja tekijänoikeuksien myöntämiseen tai lisensointiin tai tällaisessa tuotannossa tai soveltamisessa tarvittavan taitotiedon välittämiseen tavalla, joka edistää merkittävästi teknistä tai taloudellista kehitystä.
- (12) Jotta tässä asetuksessa säädetty poikkeus olisi perusteltu, yhteisen hyödyntämisen tulisi koskea sellaisia tuotteita, teknologioita tai prosesseja, joiden kohdalla tutkimus- ja kehitystyön tulosten käyttö on välttämätöntä.
- (13) Lisäksi kaikkien osapuolten olisi sovittava tutkimus- ja kehityssopimuksessa, että yhteisen tutkimus- ja kehitystyön lopulliset tulokset, mukaan lukien mahdolliset teollis- ja tekijänoikeudet ja taitotieto, ovat rajoituksetta niiden kaikkien käytettävissä

- i) jatkotutkimusta ja -kehitystä sekä ii) hyödyntämistä varten, heti kun lopulliset tulokset ovat saatavilla. Mahdollisuutta käyttää tuloksia jatkotutkimusta ja -kehitystä varten ei yleensä pitäisi rajoittaa. Kun sopimuspuolet tämän asetuksen mukaisesti rajoittavat hyödyntämisoikeuksiaan, erityisesti kun ne hyödyntämiserikoistuvat, tulosten käyttöä hyödyntämistarkoituksessa voidaan kuitenkin rajoittaa vastaavasti. Jos tutkimus- ja kehitystyöhön osallistuu i) akateemisia laitoksia, tutkimuslaitoksia tai ii) yrityksiä, jotka tarjoavat tutkimus- ja kehitystyötä kaupallisena palveluna eivätkä tavallisesti osallistu tulosten hyödyntämiseen, voidaan lisäksi sopia tutkimus- ja kehitystyön tulosten käyttämisestä ainoastaan jatkotutkimusta varten.
- (14) Sopimuspuolet voivat osallistua erisuuruisilla panoksilla tutkimus- ja kehitystyötä koskevaan yhteistyöhönsä valmiuksiensa ja kaupallisten tarpeidensa mukaisesti. Sopimuspuolten panosten arvon tai luonteen erilaisuuden huomioimiseksi ja hyvittämiseksi tutkimus- ja kehityssopimuksessa, johon sovelletaan tätä asetusta, voidaan sen vuoksi määrätä, että yksi sopimuspuoli maksaa toiselle sopimuspuolelle korvausta siitä, että se saa käyttää tuloksia jatkotutkimusta tai hyödyntämistä varten. Korvaus ei kuitenkaan saisi olla niin suuri, että se käytännössä estää tulosten käytön.
- (15) Kun tutkimus- ja kehityssopimuksessa ei määrätä tulosten yhteisestä hyödyntämisestä, sopimuspuolten olisi sovittava tutkimus- ja kehityssopimuksessa, että ne antavat toisilleen oikeuden käyttää toistensa jo olemassa olevaa taitotietoa, jos kyseinen taitotieto on muille sopimuspuolille välttämätöntä tulosten hyödyntämiseksi. Perittävä korvaus (esim. mahdollinen lisenssimaksu) ei saisi olla niin suuri, että se käytännössä estää muita sopimuspuolia käyttämästä taitotietoa.
- (16) Tässä asetuksessa vahvistetun poikkeuksen olisi rajoitettava sellaisiin tutkimus- ja kehityssopimuksiin, jotka eivät anna yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kyseisten tuotteiden tai teknologioiden markkinoita. On välttämätöntä sulkea ryhmäpoikkeuksen piiristä sellaisten kilpailijoiden väliset sopimukset, joiden yhteenlaskettu osuus niiden tuotteiden tai teknologioiden markkinoilla, joita voidaan parantaa tai jotka voidaan korvata tutkimus- ja kehitystyön tuloksilla, ylittää sopimuksen tekohetkellä tietyn tason.
- (17) Lisäksi tässä asetuksessa vahvistetun poikkeuksen olisi rajoitettava sellaisiin tutkimus- ja kehityssopimuksiin, jotka eivät anna yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua innovoinnissa, mukaan lukien uusien tuotteiden tai teknologioiden kehittäminen. Tutkimus- ja kehityssopimukset on tarpeen jättää ryhmäpoikkeuksen ulkopuolelle, jos niiden myötä t&k-sopimuksen osapuolten t&k-panostusten lisäksi jäljelle jäisi vähemmän kuin kolme niihin verrattavissa olevaa t&k-panostusta.
- (18) Ei kuitenkaan ole olemassa ennakko-olettamaa, että tutkimus- ja kehityssopimukset joko kuuluvat perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan tai eivät täytä 101 artiklan 3 kohdan edellytyksiä, kun tässä asetuksessa vahvistetut markkinaosuuden kynnysarvot ylittyvät tai muut edellytykset eivät täyty. Tällaisissa tapauksissa kyseistä tutkimus- ja kehityssopimusta on arvioitava erikseen perussopimuksen 101 artiklan perusteella.
- (19) Jotta turvataan tehokas kilpailu tulosten yhteisen hyödyntämisen aikana, olisi säädettävä, että ryhmäpoikkeuksen soveltaminen päättyy, jos sopimuspuolten yhteenlaskettu markkinaosuus yhteisessä tai maksetussa tutkimus- ja kehitystyössä kehitettyjen tuotteiden tai teknologioiden markkinoilla ylittää tietyn tason. Poikkeuksen soveltamisen olisi jatkuttava sopimuspuolten markkinaosuuksista riippumatta määrätyn ajan yhteisen hyödyntämisen alkamisesta, jotta markkinaosuuksilla olisi aikaa vakiintua, erityisesti kokonaan uuden tuotteen

markkinoille tuomisen jälkeen, ja jotta voidaan taata tietty vähimmäisaika investointien kuolettamista varten.

- (20) Tällä asetuksella ei pitäisi myöntää poikkeusta sopimuksille, joiden sisältämät rajoitukset eivät ole tutkimus- ja kehityssopimuksen aikaansaamien myönteisten vaikutusten kannalta välttämättömiä. Sopimuspuolten markkinaosuudesta riippumatta tämän asetuksen mukaista poikkeusta ei periaatteessa pitäisi soveltaa sopimukseen, joihin sisältyy tietynlaisia vakavia kilpailunrajoituksia, joilla rajoitetaan sopimuspuolten oikeutta harjoittaa tutkimus- ja kehitystoimintaa sopimukseen liittymättömällä alalla, lukitaan kolmansilta osapuolilta perittäviä hintoja, rajoitetaan tuotantoa tai myyntiä ja rajoitetaan sopimustuotteiden tai sopimusteknologioiden passiivista myyntiä muille sopimuspuolille varatuille alueille tai asiakkaille. Käyttöalaa koskevia rajoituksia ei tässä yhteydessä katsota tuotannon tai myynnin rajoituksiksi eikä myöskään alue- tai asiakasrajoituksiksi.
- (21) Markkinaosuuden rajoittaminen, tiettyjen sopimusten rajaaminen poikkeuksen ulkopuolelle ja tämän asetuksen mukaiset edellytykset varmistavat yleensä sen, että sopimuspuolet eivät voi poistaa kilpailua kyseessä olevien tuotteiden tai teknologioiden merkittävältä osalta sellaisten sopimusten avulla, joihin ryhmäpoikkeusta sovelletaan.
- (22) Ei voida sulkea pois mahdollisuutta, että kilpailunvastaisia markkinoilta sulkevia vaikutuksia voi syntyä, kun yksi sopimuspuoli rahoittaa useita kilpailijoiden toteuttamia tutkimus- ja kehityshankkeita, jotka koskevat samoja sopimustuotteita tai sopimusteknologioita, erityisesti jos se saa yksinoikeuden tulosten hyödyntämiseen suhteessa kolmansiin osapuoliin. Sen vuoksi tästä asetuksesta johtuva etu olisi annettava tällaisille maksettua tutkimus- ja kehitystyötä koskeville sopimuksille ainoastaan, jos kaikkien sopimuspuolten eli rahoittavan osapuolen ja tutkimus- ja kehitystyön suorittavien osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus on enintään 25 prosenttia.
- (23) Tästä asetuksesta johtuva etu voidaan peruuttaa perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16 päivänä joulukuuta 2002 annetun asetuksen (EY) N:o 1/2003³ 29 artiklan nojalla.
- (24) Koska tutkimus- ja kehityssopimukset ovat usein luonteeltaan pitkäaikaisia varsinkin kun yhteistyö ulottuu tulosten hyödyntämiseen, tämän asetuksen voimassaoloajaksi olisi säädettävä 12 vuotta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSASTO

MÄÄRITELMÄT

1 artikla – Määritelmät

1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan
- 1) ’t&k-sopimuksella’ vähintään kahden osapuolen tekemää sopimusta ehdoista, joiden mukaisesti sopimuspuolet harjoittavat seuraavia toimintoja:

³ EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1.

- a) sopimustuotteita tai sopimusteknologioita koskeva yhteinen tutkimus ja kehitys, johon
 - i) ei sisälly kyseisen tutkimuksen ja kehityksen tulosten yhteistä hyödyntämistä, tai
 - ii) sisältyy kyseisen tutkimuksen ja kehityksen tulosten yhteistä hyödyntämistä, tai
 - b) sopimustuotteita tai sopimusteknologioita koskeva maksettu tutkimus ja kehitys, johon
 - i) ei sisälly kyseisen tutkimuksen ja kehityksen tulosten yhteistä hyödyntämistä, tai
 - ii) sisältyy kyseisen tutkimuksen ja kehityksen tulosten yhteistä hyödyntämistä, tai
 - c) samojen osapuolten välisen aikaisemman, 1 kohdan a alakohdan mukaista tutkimusta ja kehitystä koskeneen sopimuksen perusteella harjoitetun, sopimustuotteita tai sopimusteknologioita koskeneen tutkimuksen ja kehityksen tulosten yhteinen hyödyntäminen, tai
 - d) samojen osapuolten välisen aikaisemman, 1 kohdan b alakohdan mukaista tutkimusta ja kehitystä koskeneen sopimuksen perusteella harjoitetun, sopimustuotteita tai sopimusteknologioita koskeneen tutkimuksen ja kehityksen tulosten yhteinen hyödyntäminen;
- 2) 'sopimuksella' sopimusta, yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa;
 - 3) 'tutkimuksella ja kehityksellä' ja 't&k:lla' toimintaa, jonka tarkoituksena on olemassa olevia tai uusia tuotteita, teknologioita tai prosesseja koskevan taitotiedon hankkiminen ja teoreettinen analysointi, järjestelmällinen tutkimus tai kokeilu, koetutanto mukaan lukien, tuotteiden tai prosessien tekninen testaus, tarvittavien laitteistojen luominen sekä teollis- ja tekijänoikeuksien hankkiminen tuloksiin;
 - 4) 'tuotteella' tavaraa tai palvelua, mukaan lukien sekä välituotteet tai -palvelut että lopputuotteet tai -palvelut;
 - 5) 'sopimusteknologialla' yhteisen tai maksetun tutkimuksen ja kehityksen tuloksena syntyvää teknologiaa tai prosessia. Tähän sisältyvät tietyn t&k-linjan kautta saadut teknologiat tai prosessit sekä uudet teknologiat tai prosessit;
 - 6) 'sopimustuotteella' yhteisestä tai maksetusta tutkimuksesta ja kehityksestä syntyvää tai sopimusteknologioita käyttäen tuotettua tai aikaansaatua tuotetta. Tähän sisältyvät tietyn t&k-linjan kautta saadut tuotteet sekä uudet tuotteet;
 - 7) 'uudella tuotteella tai teknologialla' tuotetta, teknologiaa tai prosessia, jota ei vielä ole olemassa 1 kohdan a tai b alakohdan mukaisen t&k-sopimuksen tekohetkellä ja joka toteutuessaan luo omat uudet markkinansa eikä paranna tai korvaa olemassa olevaa tuotetta, teknologiaa tai prosessia;
 - 8) 't&k-linjalla' t&k-panostuksia, jotka tähtäävät ensisijaisesti tiettyyn päämäärään tai tavoitteeseen. Tietyn t&k-linjan tarkkaa tavoitetta tai päämäärää ei vielä voida määritellä tuotteen tai teknologian muodossa tai se

koostuu huomattavasti tiettyjen markkinoiden yksittäistä tuotetta tai teknologiaa laajemmasta tulostavoitteesta;

- 9) 'tulosten hyödyntämisellä' sopimustuotteiden tuotantoa tai jakelua, sopimusteknologioiden soveltamista, teollis- ja tekijänoikeuksien myöntämistä tai lisensointia tai tällaisen tuotannon tai soveltamisen vaatiman taitotiedon välittämistä;
- 10) 'teollis- ja tekijänoikeuksilla' teollisoikeuksia, mukaan lukien patentit ja tavaramerkit, sekä tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia;
- 11) 'taitotiedolla' käytännön tietojen kokonaisuutta, joka on kokemusten ja testien tulosta ja
 - a) 'salaista', toisin sanoen ei yleisesti tunnettua eikä helposti saatavilla,
 - b) 'olennaista', toisin sanoen tärkeää ja hyödyllistä sopimustuotteiden tuotannon tai sopimusteknologian soveltamisen kannalta ja
 - c) 'yksilöityä', toisin sanoen kuvailtu niin tarkkaan, että salaisuuden ja olennaisuuden vaatimusten täyttyminen voidaan todentaa;
- 12) 'yhteisellä' t&k-sopimuksen yhteydessä toimintoja, joihin liittyvät tehtävät
 - a) suorittaa yhteinen ryhmä, organisaatio tai yritys,
 - b) on yhteisesti annettu kolmannen osapuolen suoritettaviksi tai
 - c) jaetaan sopimuspuolille tutkimus- ja kehityserikoistumisen tai hyödyntämiserikoistumisen perusteella;
- 13) 'tutkimus- ja kehityserikoistumisella' sitä, että kukin sopimuspuoli osallistuu t&k-sopimuksen piiriin kuuluviin tutkimus- ja kehitystoimintoihin, ja ne jakavat tutkimus- ja kehitystyön keskenään tarkoituksenmukaisimmaksi katsomallaan tavalla; tämä ei koske maksettua tutkimusta ja kehitystä;
- 14) 'hyödyntämiserikoistumisella' sitä, että sopimuspuolet jakavat keskenään yksittäiset tehtävät, kuten tuotannon ja jakelun, tai asettavat toisilleen rajoituksia, jotka koskevat tulosten hyödyntämistä, esimerkiksi tiettyjen alueiden, asiakkaiden tai käyttöalojen suhteen; tämä kattaa myös tilanteen, jossa ainoastaan yksi sopimuspuoli tuottaa ja jakelee sopimustuotteita toisten sopimuspuolten myöntämän yksinoikeudellisen lisenssin perusteella;
- 15) 'maksetulla tutkimuksella ja kehityksellä' tutkimusta ja kehitystä, jonka yksi sopimuspuoli suorittaa ja rahoittava sopimuspuoli rahoittaa;
- 16) 'rahoittavalla sopimuspuolella' sopimuspuolta, joka rahoittaa maksetun tutkimuksen ja kehityksen hoitamatta itse lainkaan tutkimukseen ja kehitykseen liittyviä toimintoja;
- 17) 'olemassa olevan tuotteen ja/tai teknologian markkinoilla kilpailevalla yrityksellä' todellista tai potentiaalista kilpailijaa:
 - a) 'todellisella kilpailijalla' yritystä, joka tarjoaa olemassa olevaa tuotetta, teknologiaa tai prosessia, jota voidaan parantaa sopimustuotteella tai sopimusteknologialla tai joka voidaan vaihtaa sopimustuotteeseen tai sopimusteknologiaan tai korvata sillä merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla;

- b) 'potentiaalisella kilpailijalla' yritystä, jolla ilman t&k-sopimusta olisi realistiset edellytykset eikä pelkästään teoreettinen mahdollisuus toteuttaa enintään kolmen vuoden kuluessa välttämättömät lisäinvestoinnit tai kantaa tarvittavat kustannukset sellaisen tuotteen, teknologian tai prosessin tarjoamiseksi, jota voidaan parantaa tai joka voidaan vaihtaa tai korvata sopimustuotteella tai sopimusteknologialla merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla;
- 18) 'innovoinnissa kilpailevalla yrityksellä' yritystä, joka ei kilpaile olemassa olevan tuotteen ja/tai teknologian markkinoilla ja joka itsenäisesti edistää tai, ellei t&k-sopimusta olisi, itsenäisesti pystyisi ja todennäköisesti tulisi edistämään t&k-panostuksia, jotka koskevat
 - a) t&k-sopimuksella katettaviksi tuleviin verrattuna samanlaisten tai todennäköisesti niiden kanssa keskenään korvattavissa olevien uusien tuotteiden ja/tai teknologioiden tutkimusta ja kehittämistä, tai
 - b) t&k-sopimuksella katettaviksi tuleviin verrattuna olennaisilta osin samoihin tavoitteisiin tai päämääriin pyrkiviä t&k-linjoja;
- 19) 'kilpailevalla t&k-panostuksella' t&k-panostusta, jota kolmas osapuoli edistää yksin tai yhteistyössä muiden kolmansien osapuolten kanssa tai jota kolmas osapuoli pystyy ja todennäköisesti tulee itsenäisesti edistämään ja joka koskee
 - a) t&k-sopimuksella katettaviksi tuleviin verrattuna samanlaisten tai todennäköisesti niiden kanssa keskenään korvattavissa olevien uusien tuotteiden ja/tai teknologioiden tutkimusta ja kehittämistä, tai
 - b) t&k-sopimuksella katettaviksi tuleviin verrattuna olennaisilta osin samoihin tavoitteisiin tai päämääriin pyrkiviä t&k-linjoja;

Näiden kolmansien osapuolten on oltava riippumattomia t&k-sopimuksen osapuolista;

- 20) 'kilpailemattomalla yrityksellä' yritystä, joka ei ole olemassa olevan tuotteen ja/tai teknologian markkinoilla kilpaileva yritys eikä innovoinnissa kilpaileva yritys;
 - 21) 'merkityksellisillä tuotemarkkinoilla' niiden tuotteiden merkityksellisiä markkinoita, joita voidaan parantaa sopimustuotteilla tai jotka voidaan korvata sopimustuotteilla tai vaihtaa niihin;
 - 22) 'merkityksellisillä teknologiamarkkinoilla' niiden teknologioiden tai prosessien merkityksellisiä markkinoita, joita voidaan parantaa sopimusteknologioilla tai jotka voidaan korvata sopimusteknologioilla tai vaihtaa niihin;
 - 23) 'aktiivisella myynnillä' kaikkea muuta myyntiä kuin passiivista myyntiä;
 - 24) 'passiivisella myynnillä' myyntiä, tuotteiden asiakkaalle jakelu mukaan luettuna, joka perustuu yksittäisten asiakkaiden oma-aloitteisiin pyyntöihin ilman, että myynti on käynnistetty lähestymällä aktiivisesti tiettyä asiakasryhmää tai tiettyä aluetta; passiivista myyntiä on myös myynti, joka on tulosta osallistumisesta yksityisiin tai julkisiin tarjouspyyntömenettelyihin.
2. Tässä asetuksessa käsitteisiin 'yritys', 'osapuoli' ja 'sopimuspuoli' sisältyvät myös niiden sidosyritykset.

'Sidosyrityksillä' tarkoitetaan

- a) yrityksiä, joissa t&k-sopimuksen osapuolella suoraan tai välillisesti on

- i) valtuudet käyttää yli puolta äänimäärästä,
- ii) valtuudet nimittää yli puolet hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien elinten jäsenistä tai
- iii) oikeus johtaa yrityksen liiketoimintaa;
- b) yrityksiä, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet t&k-sopimuksen osapuoleen nähden;
- c) yrityksiä, joissa b alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet;
- d) yrityksiä, joissa t&k-sopimuksen osapuolella on yhdessä yhden tai useamman a, b tai c alakohdassa tarkoitetun yrityksen kanssa taikka kahdella tai useammalla viimeksi mainituista yrityksistä yhteisesti on a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet;
- e) yrityksiä, joissa a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet ovat yhteisesti
 - i) t&k-sopimuksen osapuolilla tai niiden a–d alakohdassa tarkoitetuilla sidosyrityksillä;
 - ii) yhdellä tai useammalla t&k-sopimuksen osapuolella tai yhdellä tai useammalla osapuolen a–d alakohdassa tarkoitettulla sidosyrityksellä ja yhdellä tai useammalla kolmannella osapuolella.

II OSASTO

POIKKEUS

2 artikla – Poikkeus

1. Todetaan perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan nojalla, että perussopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta tässä asetuksessa säädettyin edellytyksin t&k-sopimuksiin.
2. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan siltä osin kuin t&k-sopimukseen sisältyy perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia kilpailunrajoituksia.
3. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös sellaisiin t&k-sopimuksiin, joihin sisältyy määräyksiä teollis- ja tekijänoikeuksien myöntämisestä tai lisensoinnista yhdelle tai useammalle sopimuspuolelle tai taholle, jonka sopimuspuolet perustavat suorittamaan yhteisen tai maksetun tutkimuksen ja kehityksen tai yhteisen hyödyntämisen edellyttäen, että kyseiset määräykset
 - a) eivät ole tällaisten sopimusten ensisijainen kohde ja
 - b) liittyvät suoraan sopimuksen täytäntöönpanoon ja ovat sen kannalta välttämättömiä.

III OSASTO

POIKKEUKSEN EDELLYTYKSET

3 artikla – Lopullisten tulosten käyttöoikeus

1. T&k-sopimuksessa on määrättävä, että yhteisen tai maksetun tutkimuksen ja kehityksen lopulliset tulokset ovat täysimääräisesti kaikkien sopimuspuolten käytettävissä jatkotutkimusta ja -kehitystä ja hyödyntämistä varten.
 - a) Edellä 1 kohdassa tarkoitetun käyttöoikeuden on katettava kaikki tuloksena syntyvät teollis- ja tekijänoikeudet ja taitotiedon osa-alueet.
 - b) Edellä 1 kohdassa tarkoitettu käyttöoikeus on myönnettävä heti kun tutkimuksen ja kehityksen tulokset ovat saatavilla.
2. T&k-sopimuksessa voidaan todeta, että osapuolet maksavat toisilleen korvausta siitä, että ne saavat käyttää tuloksia jatkotutkimusta ja -kehitystä varten tai jatkohyödyntämistä varten, mutta korvaus ei saa olla niin suuri, että se käytännössä estää tulosten käytön.
3. Tutkimuslaitokset, akateemiset laitokset ja yritykset, jotka tarjoavat tutkimus- ja kehitystyötä kaupallisena palveluna eivätkä tavallisesti osallistu tulosten hyödyntämiseen, voivat sopia tulosten käyttämisestä ainoastaan jatkotutkimusta varten.
4. Kun osapuolet rajoittavat oikeuksiaan hyödyntää tuloksia tämän asetuksen mukaisesti, erityisesti kun ne hyödyntämiserikoistuvat, mahdollisuuksia hyödyntää tuloksia voidaan rajoittaa vastaavasti.

4 artikla – Olemassa olevan taitotiedon käyttöoikeudet

1. T&k-sopimuksissa, jotka eivät kata yhteisen tai maksetun tutkimuksen ja kehityksen tulosten yhteistä hyödyntämistä, on määrättävä, että kaikille sopimuspuolille on annettava mahdollisuus käyttää muiden sopimuspuolten olemassa olevaa taitotietoa, jos tämä taitotieto on välttämätöntä tulosten hyödyntämiseksi.
2. T&k-sopimuksissa, jotka eivät kata yhteisen tai maksetun tutkimuksen ja kehityksen tulosten yhteistä hyödyntämistä, voidaan määrätä, että sopimuspuolet maksavat toisilleen korvausta toistensa olemassa olevan taitotiedon käytöstä. Korvaus ei saa olla niin suuri, että se käytännössä estää tulosten käytön.

5 artikla – Yhteinen hyödyntäminen

1. Yhteinen hyödyntäminen voi koskea ainoastaan tuloksia, jotka
 - a) ovat välttämättömiä sopimustuotteiden tuotannon tai sopimusteknologian soveltamisen kannalta, ja
 - b) ovat teollis- ja tekijänoikeuksilla suojattuja tai edustavat taitotietoa.
2. Sopimuspuolet, joiden tehtävänä on sopimustuotteiden tuotanto hyödyntämiserikoistumisen kautta, on velvoitettava täyttämään toisilta sopimuspuolilta tulevat sopimustuotteiden toimitustilaukset, paitsi jos

- a) t&k-sopimuksessa määrätään myös yhteisestä jakelusta, jonka suorittaa yhteinen ryhmä, organisaatio tai yritys tai kolmas osapuoli, jolle osapuolet ovat yhdessä antaneet sen tehtäväksi, tai
- b) sopimuspuolet ovat sopineet, että sopimustuotteita saa jaella ainoastaan niitä tuottava sopimuspuoli.

6 artikla – Kynnysarvot, markkinaosuudet ja poikkeuksen kesto

1. Jos t&k-sopimuksen osapuolet eivät ole kilpailevia yrityksiä, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan markkinaosuuksista riippumatta niin kauan kuin tutkimus ja kehitys jatkuu.
2. Jos vähintään kaksi t&k-sopimuksen osapuolta on keskenään kilpailevia yrityksiä olemassa olevien tuotteiden ja/tai teknologioiden markkinoilla, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan tutkimuksen ja kehityksen keston ajan, jos t&k-sopimuksen tekohetkellä
 - a) edellä 1 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan a tai c alakohdassa määritellyn, yhteistä tutkimusta ja kehitystä sisältävän t&k-sopimuksen osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus on enintään 25 prosenttia merkityksellisillä tuote- ja teknologiamarkkinoilla, tai
 - b) edellä 1 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan b tai d alakohdassa määritellyn, maksettua tutkimusta ja kehitystä sisältävän t&k-sopimuksen tapauksessa rahoittavan osapuolen ja kaikkien niiden osapuolten, joiden kanssa rahoittava osapuoli on tehnyt samoja sopimustuotteita tai sopimusteknologioita koskevan t&k-sopimuksen, yhteenlaskettu markkinaosuus on enintään 25 prosenttia merkityksellisillä tuote- ja teknologiamarkkinoilla.
3. Jos vähintään kaksi t&k-sopimuksen osapuolta on innovoinnissa kilpailevia yrityksiä, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan tutkimuksen ja kehityksen keston ajan, jos t&k-sopimuksen tekohetkellä sopimuksen osapuolten t&k-panostusten lisäksi on olemassa vähintään kolme kilpailevaa ja t&k-sopimuksen osapuolten t&k-panostuksiin verrattavissa olevaa t&k-panostusta.
4. Sellaisten t&k-sopimusten osalta, joiden tuloksia hyödynnetään yhteisesti, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan seitsemän vuoden ajan siitä, kun sopimustuotteita tai sopimusteknologioita on ensimmäisen kerran saatettu sisämarkkinoille, jos 1, 2 tai 3 kohdan edellytykset täyttyvät 1 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan a tai b alakohdan mukaisen sopimuksen tekohetkellä. Jotta 1 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan c tai d alakohdan mukainen sopimus voisi hyötyä tällaisesta pidennetystä poikkeuksesta, 1, 2 tai 3 kohdan edellytysten on täytynyt täyttyä 1 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan a tai b alakohdan mukaisen aiemman sopimuksen tekohetkellä.
5. Edellä 4 kohdassa tarkoitetun seitsemän vuoden jakson päättymisen jälkeen 2 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuu niin kauan kuin t&k-sopimuksen osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus on enintään 25 prosenttia markkinoilla, joille sopimustuotteet tai sopimusteknologia kuuluvat. Jos seitsemän vuoden jakson päätyttyä markkinaosuus nousee yli 25 prosenttiin jollakin näistä markkinoista, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan edelleen kahden peräkkäisen kalenterivuoden ajan sen vuoden jälkeen, jona 25 prosentin kynnysarvo ensimmäisen kerran ylittyi.

7 artikla – Kynnysarvojen soveltaminen

1. Edellä 6 artiklan 2 ja 5 kohdassa säädettyjä markkinaosuuksien kynnysarvoja sovellettaessa noudatetaan seuraavia sääntöjä:
 - a) markkinaosuus lasketaan markkinoilla toteutuneen myynnin arvon perusteella; jos myynnin arvosta ei ole saatavissa tietoja, sopimuspuolten markkinaosuuden määrittämisessä voidaan käyttää arvioita, jotka perustuvat muihin markkinoita koskeviin luotettaviin tietoihin, mukaan lukien markkinoilla toteutuneet myyntimäärät, tutkimus- ja kehitysmenot tai tutkimus- ja kehitysvaikutukset;
 - b) markkinaosuus lasketaan edellistä kalenterivuotta koskevien tietojen perusteella; tai vaihtoehtoisesti, jos edellinen kalenterivuosi ei kuvaa sopimuspuolten tyypillistä asemaa merkityksellisillä markkinoilla, markkinaosuus lasketaan sopimuspuolten kolmen edeltävän kalenterivuoden markkinaosuuksien keskiarvona;
 - c) edellä 1 artiklan 2 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen yritysten markkinaosuus jaetaan tasan niiden yritysten kesken, joilla on 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa luetellut oikeudet ja valtuudet.
2. Kilpailevien t&k-panostusten verrattavuutta on 6 artiklan 3 kohdassa säädetyn kynnysarvon soveltamiseksi arvioitava luotettavien tietojen perusteella, jotka koskevat muun muassa i) t&k-panostuksen kokoa, kehitysvaihetta ja ajoitusta, ii) kolmansien osapuolten (käytettävissä olevia) taloudellisia ja henkilöresursseja, niiden teollis- ja tekijänoikeuksia, taitotietoa tai muuta erityisomaisuutta, niiden aiempia t&k-panostuksia ja iii) kolmansien osapuolten kykyä ja todennäköisyyttä hyödyntää suoraan tai välillisesti mahdollisia t&k-panostustensa tuloksia sisämarkkinoilla.

IV OSASTO

VAKAVIMMAT JA POISSULJETUT RAJOITUKSET

8 artikla – Vakavimmat rajoitukset

Edellä 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta t&k-sopimukseen, joiden tarkoituksena on suoraan tai välillisesti, yksinään tai yhdistettyinä osapuolten määräysvallassa oleviin muihin tekijöihin, mikä tahansa seuraavista rajoituksista:

1. Rajoitus, joka koskee sopimuspuolten vapautta harjoittaa tutkimusta ja kehitystä itsenäisesti tai yhteistyössä kolmansien osapuolten kanssa:
 - a) t&k-sopimuksen alaan liittymättömällä alalla tai
 - b) t&k-sopimuksen alalla tai siihen liittyvällä alalla yhteisen tutkimuksen ja kehityksen tai maksetun tutkimuksen ja kehityksen päättymisen jälkeen.
2. Tuotannon tai myynnin rajoittaminen, lukuun ottamatta
 - a) tuotantotavoitteiden asettamista, jos tulosten yhteinen hyödyntäminen käsittää sopimustuotteiden yhteistuotannon;
 - b) myyntitavoitteiden asettamista, kun tulosten yhteinen hyödyntäminen

- i) kattaa sopimustuotteiden yhteisen jakelun tai sopimusteknologioiden yhteisen lisensoinnin ja
 - ii) toteutetaan yhteisen ryhmän, organisaation tai yrityksen tai yhteisesti nimetyn kolmannen osapuolen toimesta;
 - c) käytäntöjä, joissa on kyse hyödyntämiserikoistumisesta ja
 - d) rajoituksia, jotka koskevat osapuolten vapautta valmistaa, myydä, luovuttaa tai lisensoida tuotteita, teknologioita tai prosesseja, jotka kilpailevat sopimustuotteiden tai sopimusteknologioiden kanssa sen ajanjakson aikana, jonka osalta osapuolet ovat sopineet tulosten yhteisestä hyödyntämisestä.
3. Hintojen lukitseminen myytäessä sopimustuotetta tai lisensoitaessa sopimusteknologioita kolmansille osapuolille lukuun ottamatta seuraavia:
- a) välittömiltä asiakkailta perittävien hintojen lukitseminen tai välittömiltä lisenssinsaajilta perittävien lisenssimaksujen lukitseminen, kun tulosten yhteinen hyödyntäminen
 - i) kattaa sopimustuotteiden yhteisen jakelun tai sopimusteknologioiden yhteisen lisensoinnin ja
 - ii) toteutetaan yhteisen ryhmän, organisaation tai yrityksen tai yhteisesti nimetyn kolmannen osapuolen toimesta.
4. Niiden alueiden tai asiakkaiden rajoittaminen, joille sopimuspuolet voivat passiivisesti myydä sopimustuotteita tai lisensoida sopimusteknologioita, lukuun ottamatta vaatimusta lisensoida tulokset yksinomaan toiselle sopimuspuolelle.
5. Vaatimus pidättäytyä kokonaan tai osittain sopimustuotteiden tai sopimusteknologioiden aktiivisesta myynnistä alueille tai asiakkaille, joita ei ole yksinoikeudellisesti osoitettu jollekin sopimuspuolista hyödyntämiserikoistumisen perusteella.
6. Vaatimus olla vastaamatta sellaisilta sopimuspuolten omille alueille sijoittautuneilta tai sopimuspuolten muulla tavoin hyödyntämiserikoistumisen perusteella jakamilta asiakkailta tulevaan kysyntään, jotka markkinoisivat sopimustuotteita muilla alueilla sisämarkkinoilla.
7. Vaatimus vaikeuttaa käyttäjien tai jälleenmyyjien mahdollisuuksia hankkia sopimustuotteita muilta jälleenmyyjiltä sisämarkkinoilla.

9 artikla – Poissuljetut rajoitukset

1. Edellä 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta t&k-sopimukseen sisältyviin seuraaviin velvoitteisiin:
- a) Velvoite olla riitauttamatta:
 - i) tutkimuksen ja kehityksen päättymisen jälkeen sellaisten teollis- ja tekijänoikeuksien pätevyyttä, jotka
 - 1) ovat sopimuspuolten hallussa sisämarkkinoilla ja
 - 2) ovat kyseisen tutkimuksen ja kehityksen kannalta merkityksellisiä, tai

ii) t&k-sopimuksen umpeuduttua sellaisten teollis- ja tekijänoikeuksien pätevyyttä, jotka

- 1) ovat sopimuspuolten hallussa sisämarkkinoilla ja
- 2) suojaavat kyseisen tutkimuksen ja kehityksen tuloksia.

Mahdollisuuteen määrätä t&k-sopimuksen irtisanomisesta, jos jokin sopimuspuolista riitauttaa i ja ii alakohdassa tarkoitettujen teollis- ja tekijänoikeuksien pätevyyden, ei saa kajota.

b) Velvoite olla myöntämättä lisenssejä kolmansille osapuolille sopimustuotteiden tuottamiseksi tai sopimusteknologioiden soveltamiseksi, jollei sopimuksessa määrätä, että vähintään yksi sopimuspuolista hyödyntää yhteisen tai maksetun tutkimuksen ja kehityksen tuloksia, ja hyödyntäminen tapahtuu sisämarkkinoilla suhteessa kolmansiin osapuoliin.

2. Jos t&k-sopimus sisältää jonkin tässä artikkelissa luetelluista poissuljetuista rajoituksista, 2 artikkelissa säädettyä poikkeusta sovelletaan edelleen, jos poissuljettu rajoitus on erotettavissa muusta t&k-sopimuksesta ja edellyttäen, että muut tämän asetuksen edellytykset täyttyvät.

V OSASTO

PERUUTTAMISMENETTELY

10 artikla – Euroopan komission yksittäisissä tapauksissa suorittama edun peruuttaminen

1. Komissio voi peruuttaa tästä asetuksesta johtuvan edun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 29 artiklan 1 kohdan nojalla, jos se katsoo yksittäisessä tapauksessa, että t&k-sopimuksella, johon sovelletaan tässä asetuksessa säädettyä poikkeusta, on kuitenkin vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan kanssa.
2. Tästä asetuksesta johtuva etu voitaisiin peruuttaa asetuksen (EY) N:o 1/2003 29 artiklan 1 kohdan nojalla erityisesti, jos
 - a) t&k-sopimuksen olemassaolo rajoittaa huomattavasti kolmansien osapuolten mahdollisuuksia harjoittaa tutkimusta ja kehitystä sopimustuotteisiin tai sopimusteknologioihin liittyvillä aloilla;
 - b) t&k-sopimuksen olemassaolo rajoittaa huomattavasti kolmansien osapuolten pääsyä sopimustuotteiden tai sopimusteknologioiden markkinoille;
 - c) sopimuspuolet eivät hyödynnä yhteisen tai maksetun tutkimuksen ja kehityksen tuloksia suhteessa kolmansiin osapuoliin, ilman että tälle on olemassa mitään objektiivisesti perusteltavissa olevaa syytä;
 - d) sopimustuotteisiin tai sopimusteknologioihin ei kohdistu sisämarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla tehokasta kilpailua sellaisten tuotteiden, teknologioiden tai prosessien taholta, joita käyttäjät pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina.

11 artikla – Jäsenvaltion kilpailuviranomaisten yksittäisissä tapauksissa suorittama edun peruuttaminen

1. Jäsenvaltion kilpailuviranomainen voi peruuttaa tästä asetuksesta johtuvan edun asetuksen (EY) N:o 1/2003 29 artiklan 2 kohdan nojalla alueellaan tai sen osalla, jos se yksittäisessä tapauksessa katsoo, että t&k-sopimuksella, johon sovelletaan tässä asetuksessa säädettyä poikkeusta, on kuitenkin vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan kanssa kyseisen jäsenvaltion alueen tai sen osan suhteen, ja kyseisellä alueella tai alueen osalla on kaikki erillisten maantieteellisten markkinoiden piirteet.
2. Jäsenvaltion kilpailuviranomainen voi peruuttaa tästä asetuksesta johtuvan edun asetuksen (EY) N:o 1/2003 29 artiklan 2 kohdan nojalla erityisesti tämän asetuksen 10 artiklan 2 kohdan a–d alakohdan mukaisissa olosuhteissa.

VI OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

12 artikla – Siirtymäkausi

1. Perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa vahvistettua kieltoa ei sovelleta 1 päivän tammikuuta 2023 ja 31 päivän joulukuuta 2024 välisenä aikana sellaisiin sopimuksiin, jotka eivät täytä tämän asetuksen mukaisia poikkeuksen edellytyksiä, mutta jotka täyttävät asetuksessa (EU) N:o 1217/2010 säädetyn poikkeuksen edellytykset ja ovat jo voimassa 31 päivänä joulukuuta 2022, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdassa säädetyn, innovoinnissa kilpailevien yritysten välisiä t&k-sopimuksia koskevan erityissiirtymäsäännöksen soveltamista.
2. Innovoinnissa kilpailevien yritysten välisten t&k-sopimusten osalta 1 artiklan 1 kohdan 18 alakohtaa ja 6 artiklan 3 kohtaa sovelletaan ainoastaan sopimuksiin, jotka tulevat voimaan 31 päivän joulukuuta 2022 jälkeen.

13 artikla – Voimassaoloaika

1. Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.
2. Sen voimassaolo päättyy 31 päivänä joulukuuta 2034.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

*Komission puolesta
Puheenjohtaja
Ursula von der Leyen*